

RDEČI PRAPOR

Glasiilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10:40 K, za pol leta 5:20 K, za četrt leta 2:60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna pet-črtna, (širina 72 mm) za Izhaja vsako sredo in soboto. enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru. Posamezna številka 10 v.

Socialna politika v gosposki zbornici.

Na Angleškem se je lani med zbornico poslancev in gosposko zbornico pojavil spor zaradi vprašanja, če ima gosposka zbornica pravico izpreminjati finančne zakone, sprejete v zbornici poslancev. Angleška je kljub svojemu demokratizmu zelo konservativna dežela. Zakonite pravice veljajo tam zelo veliko, ampak izpreminjajo se kaj težko. Vendar so ugovori gosposke zbornice povzročili, da se je proti njej dvignil vihar po vsej državi, da je vlada stopila na nenavadno radikalno stališče, da so ministri začeli agitirati proti prevzetnosti lordov in da se od dne do dne krepkeje oglašajo zahteva, naj se sploh odpravi gosposka zbornica.

Avstrija ni tako demokratična kakor Anglija, ampak da spoštovanje do starin ni preveliko ali celo nepremagljivo, je pokazala usoda državnozbornice volilne pravice, katero je ljudstvo odločilo kljub trmastemu uporju vseh reakcionarcev starega državnega zbora, kljub netočnosti vlade in kljub strastni opoziciji gosposke zbornice. Konservativnost v Avstriji ni tako zgodovinsko načelo kakor na Angleškem.

To je dejstvo, na katero pri nas nekateri elementi prelahko pozabljajo. Posebno veliko sleposti za dejanske razmere v državi je pa v naši gosposki zbornici. Tam sede deloma ljudje, ki si niso v življenju pridobili druge zasluge, kakor da so prišli na svet v tej ali oni »dobri« hiši, deloma pa politični penzionisti, živeči še vedno v davno pozabljenih časih. Če bi kandidirali za zbornico poslancev, bi ne dobili nobenega glasu; v gosposki zbornici smatrajo sebe za cvet modrosti in za tiste zakonodajce, ki jih je na njih visoko mesto poklicala sama božja previdnost.

Dokler je za avstrijsko zakonodajstvo še veljalo načelo, da dajejo le posebni privilegiji sposobnost za stvarjanje postav in se je to načelo izražalo tudi v poslanski zbornici, se je mogla gosposka zbornica smatrati za nekako četudi ne potrebno, a vendar razumljivo izpopolnitev privilegirane parlamenta. Odkar imamo splošno in enako volilno pravico, ne more biti gosposka zbornica nič drugega kakor muzej preteklosti. Zakaj splošna in enaka volilna pravica bi bila brez pomena, če ne bi njeni izvoljenci mogli pravovneljavno odločati o zakonih. — Splošna volilna pravica in gosposka zbornica, ki bi mogla uničevati sklepe poslancev, bi bilo nasprotje, iz katerega bi za državo lahko nastali usodepolni, vsak mirni razvoj ovirajoči konflikti.

Po zakonu ima pač gosposka zbornica pravico sklepati o vseh zakonih, ki prihajajo iz druge zbornice, samostalno. Toda zakon, ki ovira, kar bi moral pospeševati, postane nemogoč in mora izginiti. To se najlaže zgodi, če se zakon zlorablja. Čim bolj je zloraba očitna, tembolj izživlja odpor. Naša gosposka zbornica se je pravkar podala na pot, ki je zanjo nevarna, ker sili ljudstvo, da začne resno razmišljati, čemu imamo to zbornico in koliko bi bilo bolje brez nje.

Sedanji parlament ni bil v socialnem oziru zelo plodovit. Vendar je sklenil nekoliko načrtov, ki so za delavstvo važni, med njimi zakon, da se v industrijskih podjetjih prepoveduje nočno delo za ženske. Kako potrebna je ta določba, ni treba dokazovati. Pač pa je treba vedeti, da prihaja Avstrija tudi s to postavo prav pozno in da je že internacionalna konferenca za delavsko varstvo v Bernu, na kateri so bile zastopane vlade, dne 26. septembra 1906 sklenila, da se ima tak zakon vpeljati v vseh državah, v katerih ga še nimajo. Ne glede na to, da je prepoved ženskega nočnega dela

kulturna potreba in zahteva človečnosti, bi se Avstrija nesmrtno blamirala, če bi ne izvršila sklepa bernske konvencije.

To spoznanje je bilo merodajno za poslansko zbornico, o kateri se pač ne more trditi, da je delavstvu preveč prijazna. Soglasno je bil ta zakon sklenjen v zbornici poslancev in nič drugega ni bilo soditi, kakor da bo v gosposki zbornici brez debate sprejet in nato takoj sankcioniran.

Zgodilo se je drugače. V torek je imela gosposka zbornica sejo. Vse ji je pripisovalo le formalen značaj. Stari gospodje sploh nimajo navade, da bi se preveč trudili. Res so sprejeli predloge iz poslanske zbornice, med njimi proračunski provizorij, takorekoč brez besed. Le ko je prišel na vrsto omenjeni zakon o nočnem delu, se je oglasil neki Janotta, ki ni le član gosposke zbornice, ampak tudi lastnik tovarne za sladkor. Oglasil se je, da naščuva svoje vele- in visokorodne tovariše zoper načrt in je pozabil, da bi bila najnavadnejša dostojnost zahtevala, da sploh molči v zadevi, ki se tiče njegovih privatnih interesov. Sladkorni baron je govoril kakor navaden hujskač. Zaman je profesor nacionalne ekonomije Philippovich, kateremu se ne more očitati, da je socialni demokrat, dokazoval, da zaostane Avstrija tudi po sprejetju tega zakona še daleč izza vsega, kar se je na tem polju že storilo na Angleškem, Francoskem, Nemškem in v Švici. Večina gosposke zbornice je sklenila, da se načrt vrne poslanski zbornici.

To glasovanje je tembolj razburljivo, ker ni naperjeno proti kakšni posamezni skupini, ampak proti poslanski zbornici sploh, ki je soglasno sklenila gospodom lordom predloženi zakon. Popolnoma nemogoče je, da bi se tukaj poslanska zbornica umaknila. Ona mora zakon sprejeti kakor prvič in gosposka zbornica se mora pokoriti ljudskemu zastopstvu. Če se to ne zgodi, je konflikt

neizogiben in kako daleč se potem razprede tega si avstrijski lordi menda še ne morejo domisliti. Med ljudstvom že davno ni navdušenja za gosposko zbornico in če se v drugem nadstropju avstrijskega parlamenta ne spametujejo prav kmalu, tedaj je neizogibno, da zadoni po vsej državi klic:

Proč z gosposko zbornico!

Weisskirchner in argentinsko meso.

Krščansko socialni trgovinski minister dr. Weisskirchner je prišel v jako čuden položaj. Ko se je v državnem zboru vršila velika razprava radi draginje, se je neprenehoma oglašal za besedo in — kakor je znano — govoril tako, kakor da je njegova glavna in edina naloga zagovarjati interese agrarcev. Že s tem je povzročil, da je padla naj prav čudna luč. Takrat je tudi branil stališče, da se v Avstrijo ne sme uvažati argentinsko meso brez ogrskega dovoljenja. Za člana krščanske socialne stranke, ki je leta in leta naravnost hujskajoče nastopala proti Madžarom, je bilo posebno čudno to priznavanje ogrskih pravic, ki se nikakor ne dajo utemeljiti z zakonom. A ker je moral videti, da prihaja s svojo agitacijo v hudo nasprotje z večino zbornice, je začel tolažiti, da ima od ogrske vlade za enkrat itak že dovoljenje za uvoz 10.000 ton argentinskega mesa. Skliceval se je na to, da ima v tem zmislu pismeno in ustmeno pritrjeno ogrske vlade.

Ker so neke izjave ogrskega trgovinskega ministra povzročile dvom o tem sporazumu, je Weisskirchner ponovil svojo trditev s tako odločnostjo, kakor da je izključena vsaka misel, da bi bilo lahko drugače. Te Weisskirchnerjeve izjave, ki so obenem izražale prepričanje, da se po prvem aprilu brez ovir doseže dovoljenje za daljši uvoz argentinskega mesa, so nedvomno vplivale, da zbornica ni sprejela socialno demokratičnega predloga, s katerim se je imelo izreči, da Avstrija sploh ne potrebuje ogrskega dovoljenja.

Ob tisti priliki je bilo tudi govora o tajnih pogodbah med obema vladama radi

LISTEK.

Božič.

Spisal Etb. K.

V glavi ji je bilo jasno, toda v njenih udih je bila živa mladost, po žilah se ji je pretakala vroča tekočina in srce ji je znalo utripati tako hitro, kakor da streljajo v njem strojne puške in tako močno, kakor da je notri nameščena tovarna s stocentovskimi mehničnimi kladvi. In bujna mladost z viharim hotenjem je bila končno močnejša od preudarka, celo močnejša od volje. Tako se je zgodilo, kakor se godi vedno, v opojni omotici, ki jemlje zavest le na pol, a učinkuje vendar močnejše od vsakega narkotičnega sredstva.

On ji je šepetal sladke in presladke besede o svoji ljubezni, tako banalne neprizadetim ušesom, da dražijo smeh in porogljivost, a tako mile, cvetoče in polne poezije srcu, ki jih je željno, da zakoprni po morju take nežnosti, po katerem bi plavalo v brezkrainost in večnost. On ji je prisegal in obljuboval in ona je srkala njegove besede, ki jih je poslušala bolj kot melodijo nego kot izraze in misli, in fantazija ji je plavala po neznanih krasnih krajih, katerih nikdar ni videlo ne njeno, ne drugo človeško oko. A še vedno je bdelo nekaj jasnega, spoznavajočega v njeni glavi in venomer je polagoma odkimavala.

Naenkrat se je ustrašila. Zazdelo se ji je, da jo obhaja slabost, hoteča jo prema-

gati. Nagloma je vstala. Le da se krepko zgane, pa bo prosta sanj in oči ji bodo bistre. Potegnila je z dlanjo preko čela, odstopila za korak in ko je Milan ves osupel obmolknil, je začela z mirnim glasom govoriti.

— Končajva, končajva... in nikdar več naj se to ne ponovi.

Kakor da je čitala vprašanje v njegovih očeh, mu je prepredila besedo pa je nadaljevala.

— Ker ni mogoče in nikdar ne bo mogoče. V štirinajstih dneh boste doktor, a jaz sem guvernanta.

Besede so jo nekoliko okrepčale in začela je razlagati, kakor da gre za račun, ki se rešuje z navadnimi številkami.

— Pri Vaših starših sem v službi. Če bi Vi hoteli tisočkrat, ne bodo Vaši starši hoteli nikoli. Saj to ni vse, da sem guvernanta. Zgodili so se včasih čudni slučajji. Plešalke so postale kneginje in jahalke grofice. To je laže. Jaz pa ne bom nikdar Vaša žena. Vaši starši so bogati in ugledni. Mnogo imate stricev in tet, pa bratrancev in sestričen — same ugledne sorodnike. Moj oče je mizar. Moja mati je hodila pomagat zidarjem. Sama sem hodila v tovarno, nekaj časa tja, kjer delajo cikorijski, potem v predilnico. Tam kjer sem prenočevala, so stanovali dijaki. Imeli so mnogo knjig, ki so me mogle, pa so mi jih posojevali in česar nisem razumela, so mi razlagali. Bilo je včasih smešno. In enkrat me je tovariš za šalo naprosil, da mu spišem nalogo, ki jo ima oddati v šoli. Smejali smo se do blaznosti, a potem sem

spisala nalogo in tedaj se niso več smejali. Dijak jo je vzel v šolo in od tistega časa so se vsi brigali zame. Izbirali so mi knjige, ravnali so z menoj kakor profesorji in ko je najstarejši izmed njih odšel na Dunaj, me je priporočil v družini, v kateri je dotlej poučeval malo deklico, za hišno učiteljico. Zgodilo se je čudež. Zapustila sem tovarno. Ni mi bilo treba delati po dnevi in učiti se po noči. Navadila sem se gibati v odlični hiši. Dobivala sem toliko denarja, da sem si lahko sama tuptam kupila knjigo. Mikali so me tuji jeziki in niso mi delali težav. Pomagala sem gospodarjem tudi drugače; včasih sem napisala pismo, včasih sem kaj prestavila. Bili so pač zadovoljni z menoj in ko je potekel čas, so me priporočili drugi rodbini. Končno sem prišla sem. Zdaj pa... pojdem od tod...

Milan se je ustrašil. Dobro so videle njene oči, da ni glumaška igra. Pošteno se je ustrašil in v svojem velikem strahu jo je rotill in prisegal in nazadnje so mu solze zalile oči. Saj njegovi starši niso taki; in če bi ga zavrgli vsi sorodniki in mu zaprli svoja vrata za večne čase, mu ne bi bilo tako hudo, kakor če bi moral izgubiti njo. Kajti lahko si misli, da ga ne pozna noben stric in nobena teta in nič ga ne peče in ne razburja taka misel; a da bi moral živeti brez nje, ne sme pomisliti niti trenotek, ker mu ta misel prizadeva hujše bolečine kakor vsako telesna muka, ki more doleteti človeka.

Plašno jo je prijel za roko in rahlo jo je pritegnil bliže in posadil na zofo poleg

sebe. Pa nevedoč kaj počenja, je zdrknil na tla in pokleknil, pa se zagledal v njene oči s čudnim pogledom, ki je prosil in obljuboval in se zabadal v njeni punčki, da je moral, morala gledati vanj. In naenkrat sta obmolnila oba — hipoma — kajti v prsih se jima je jelo gibati nekaj neznanega, nezrecnega, kar je sililo navzgor skozi vrat v glavo, v možgane, tako da se je nenadoma vse, vse izpremenilo. Bolesten izraz je lezel Slavi v obraz, a polagoma so se iz lica izgledila, okrog ustn ni bilo ne trpkosti ne smehljaja, le oči so bile široko odprte in so gledale nekaj čudovitega, nepojmljivega, neopisnega. V glavi ji je nekaj zaspalo, okrog se je dvignila bela, razsvetljena megla in čutila je, kako se polagoma pogreza soba, hiša, vse okrog nje in le ona ostaja kakor na otoku — le ona in on. Zadnje misli so se zmedle, zadnji poizkusi volje so obnemogli kakor da se je napila neznanne pijače. Vse je zamrlo — tedaj je planila mladost z vso silo svoje moči.

Tako se je zgodilo...

Takrat je bila pomlad. Zdaj je zima. Še-le zadnje dni se je priselila. Dolgo so južni vetrovi ovirali mraz, le dolgo trajno deževje je napolnilo vse struge in premočilo ceste. Reveži, ki so že dolgo brez dela, so tarnali, ker ni bilo snega iz oblakov, da bi jim dal, če ne zaslužka, vsaj upanja, da bo jutri, pojutrišnjem kaj dela. Drugi so bili zadovoljni, ker se je vendar nekako prebilo ob nezakurjeni peči. Pred tremi dnevi pa se

uvoza zunanjšega mesa sploh. Tudi tu se je Weisskirchner postavil v čudno luč, ker je začetoma izkušal napraviti vtisk, da ni takih tajnih pogodb, a je končno moral priznati, da so. Na predlog socialnih demokratov je tedaj zbornica sklenila, da se ji imajo te pogodbe predložiti.

Te dni se je tudi ogrska zbornica bavila s temi vprašanji. Trgovinski minister Daranyi je hotel nekako rešiti Weisskirchnerja, češ da ne gre za tajno pogodbo, ampak le za instrukcijo, namenjeno mešetarjem. Zoper to razlaganje pa je odločno nastopil ogrski trgovinski minister. Navedel je naslov pogodbe, ki se glasi: »Adicionalna (dodatna) pogodba k carinski in trgovinski pogodbi z Avstrijo«. Že po tem naslovu je jasno, da ne gre le za protokolarno instrukcijo, ampak za pogodbo, s katero se spopolnjuje javna avstro-ogrška pogodba. Trgovinski minister je zastopal nazor, da bi se bila ta pogodba morala predložiti parlamentu in temu je pritrdil tudi ministrski predsednik Khuen Hedervary.

Če že to močno kompromitira Weisskirchnerja, je pa zanj še hujši udarec ponovna trditve obeh minister, da je ogrska vlada izrekla svoje soglasje le za uvoz 2000 ton argentinskega mesa v Avstrijo in da nima namena, dovoliti večjo množino.

Ta večkrat ponovljena trditve, katero je sedaj potrdil tudi Khuen Hedervary, spravlja Weisskirchnerja v najkritičnejši položaj. Ko je Hieronymi prvič govoril o 2000 tonah, je Weisskirchner malomarno dejal, da mora biti le kak časniški nesporazum. O nesporazumu pa sedaj, ko sta oba ogrska ministra tako odločno zavrnila Weisskirchnerjevo trditve, ne more biti več govora. Tu stoji trditve proti trditvi in zdaj gre le zato, kdo je govoril neresnico. Če bi bilo tako, kakor je trdil Weisskirchner, tedaj bi morala Hieronymi in Khuen Hedervary biti lažnivca.

Ali je to verjetno?

Dokler ni bila pozornost vse avstrijske in ogrske javnosti obrnjena na to afero, bi se dalo misliti, da bi ogrski minister mimo grede, brez posebnega poudarka skušal potolažiti svoje agrarce s frazo, da je uvoz argentinskega mesa malenkost. Tedaj tudi ne bi bilo izključeno, da bi dejal kaj o 2000 tonah. Sedaj mora biti Hieronymu jasno, da se bo o stvari govorilo ne le v ogrskem, ampak tudi v avstrijskem državnem zboru in da bo treba pokazati, če je kaj pismenega, oziroma imenovati priče, če je bil dogovor la utmen. Kljub tej nedvomni nevarnosti pa ponavlja Hieronymi kratkoma, kar je dejal in kliče še Khuena za pričo, ki mu do pičice potrjuje, kar je trdil.

Če pa ne lažejo na Ogrskem, tedaj je le še en slučaj mogoč: Da se je zlagal Weisskirchner.

In čudno: Weisskirchner molči in molči! Sum, da je govoril neresnico, da je »nafarbal«
parlament, se utrjuje, a on molči! Tako pa ne more ostati. Naj je Weisskirchner s svojim mojestrom Bienertom demisioniral, naj se tudi nikdar več ne vrne kot minister v parlament, se mora zadeva vendar pojasniti in državni zbor ima neizogibno nalogo prisiliti vlado do pojasnila. Kaj ima potem biti z Weisskirchnerjem, je drugo vprašanje.

je veter obrnil, zapihal je oster severnjak, zemlja je zmrznila, da se je čulo škripanje vsepovsod, a danes so začele padati snežinke goste in velike, da je zemlja mahoma dobila odejo kakor starinska kmečka postelja po zimi.

Zdaj leži sneg po poljih in travnikih; v gozdu se šibe veje pod njega teže in v mestu so ob pešpotih nakidani visoki hribi. Zvezde sijajo na to čisto belo haljo.

Do polnoči je še daleč. Ulice so prazne. V parku na kraju mesta sedi Slava na klopi in komaj ve, da se trese od mraza. Zakaj v glavi ji je vroče in žgoč ogenj ji sili v oči. Misli, ki so ji dolgo, dolgo divjale po možganih, hoteče izmisliti nekaj — kdovekaj, opuščajo polagoma svoje neplodno delo. Čemu misliti, ko se ne da izmisliti nič... nič... nič drugega kakor edino, kar je še mogoče, edino, kar je storilo že toliko drugih. Odločeno je in zgodilo se bo, ker se mora. A malo se še lahko počaka, zakaj tudi to je vseeno, kakor je vse skupaj vseeno... vseeno.

Tako je prišlo. Taka vsakdanja povest! Tisočkrat ponovljeni strah, obup, plaha nada, razočaranje, krčevito iskanje, poizkušanje, pojemajoča moč... semtertja še plamenček... pa zopet nič... nazadnje vse skupaj nič... vseeno.

Milan se ni vrnil z Dunaja. Izpita ni napravil — morda je bil preveč zaljubljen. Kdove zakaj! Pa so mu starši poslali denarja in ukazali, naj gre na Angleško k staremu stricu. Še več so mu pisali — ona ne ve

Politični odsevi.

Avstrijski proces v Beogradu.

Pred belgrajskim sodiščem se je v četrtek izvršila obravnava proti po imenu obtoženemu Vasiču, ki pa je bila de facto bolj obravnava o avstrijskem poslanstvu v Beogradu in o Aehrenthalovih diplomatskih metodah. Ta čudni proces, ki je nekako organska posledica takozvanega veleizdajniškega procesa v Zagrebu ter Friedjungovega procesa na Dunaju, je po pravici zbudil veliko senzacijo in obžalovati je le, da se je izvedel tajno, vsled česar ni mogoče po lastnem spoznanju oceniti dokazilnih sredstev, ki so bila sodišču predložena.

V bivstvu gre zato, da je Vasič fabriciral tiste ponarejene dokumente, ki so služili za podlago obtožbi v zagrebškem veleizdajniškem procesu in ki se je Friedjung skliceval nanje. Toda s tem dejstvom v zvezi je drugo važnejše vprašanje, ali so bili pri avstrijskem poslanstvu v Beogradu taki tepci, da niso spoznali falsifikatov, ali pa — so jih spoznali, pa vendar sprejeli za pristne, kar bi pomenilo, da veleizdajniški proces v Zagrebu ni bil velika zmeta, ampak name-ravano grozno hudodelstvo.

V avstrijski delegaciji je prof. Masaryk vprašal grofa Aehrenthala, če je naš belgrajski poslanik grof Forgach vedel za tiste falsifikate. Aehrenthal, ta dični reprezentant naše visoke politike, je zatrdil, da Forgach ni vedel. Tedaj je Masaryk izjavil, da ima dokaz še za nekaj hujšega: Da so se namreč tisti falsifikati fabricirali sporazumno z avstrijskim poslanstvom, po njegovem naročilu in po navodilu poslanštvenega dragomana Swientochowskega.

Po vsem tem je pač obsojen na pet let težke ječe Vasič, — za ves svet pa se je sodilo o avstrijski diplomaciji in njenem poštenju.

Preden se bo mogla napraviti popolnoma jasna slika, bo treba počakati na poročila velikih listov, ki so imeli svoje poročevalce na razpravi in bodo morda tudi o podrobnostih poročali, ter na obrazloženje sodbe. Zakaj da je Vasič nepošten, je gotovo in same njegove izpovedbe niso zadostni dokazi. Treba bo izvedeti, kakšna dokazilna sredstva je sodišče še imelo in kaj se je po njih moglo tako dognati, da ne ostanejo nobeni dvomi. A po tem, kar se da oceniti po prvih poročilih, se že mora reči, da je naše poslanstvo prav hudo kompromitirano in vsa Aehrenthalova politika z njim. O tem, da je Vasič občeval v poslanstvu, se ne more dvomiti. A čim je to resnično, je Forgach že obsojen, z njim vred pa tudi Aehrenthal. Kajti če so naši zastopniki na Srbkem osebno občevali z liferantom dokumentov, tedaj ni več izgovora, da niso mogli spoznati falsifikatov. Če se pa res na nekaterih »dokumentih«
spoznavajo pisava Swientochowskega, tedaj je res mogoč edini sklep, da so bili falsifikati — v poslanstvu naročeni. In zadnji akt tega procesa se bo odigral v avstrijski delegaciji. Opravičena je radovednost, s kakšnim obrazom bo Aehrenthal stopil pred njo.

* **Delegacije**, ki se snidejo 28. t. m. v Budimpešti, otvori prestolni naslednik Franc Ferdinand. Ta dogodek ni brez pomena. O

cesarju se nič ni slišalo, da bi bil kaj bolehen in če se je mogel udeležiti otvoritve drugega dunajskega vodovoda, kar je bilo bolj naporno, mu najbrže tudi kratko čitanje prestolnega govora ne bi delalo težave. Vrhutega biva v Budimpešti stalno nadvodovoda Josip, ki bi bil v prvi vrsti poklican, zastopati cesarja. Če stopi Franc Ferdinand pred delegacije, je to znamenje, da se bodo v prihodnjem zasedanju imele baviti z obsežnimi militarističnimi in marinističnimi načrti. Cesar je že pred nekaj časa prepustil vojaške zadeve svojemu nasledniku in Franc Ferdinand se je najbolj potegoval za pomnožitve čet in mornarice. Tudi stavba ustavno še ne dovoljenih dridnavtov se vrši na njegovo željo. Njegova navzočnost bo za meščanske delegate znamenje, česa pričakujejo dvorski krogi od njih. Ampak pazilo bo tudi ljudstvo, kaj bodo gospodje sklepali.

* **Hrvaški ban dr. Tomašič** je pretrgal vse stike s hrvaško srbsko koalicijo, ker se mu je posrečilo poleg peščice madžaronov dobiti obljubo agrarcev, Starčevićancev in kršćanskih socialcev, da ga bodo podpirali. Lepa godla se je skuhal iz teh strank in lepa politika se ima pričakovati od te zmešane sodrge! Zastopniki absolutnega državnega prava in brezpogojni zavezniki Madžarov, protiverski svobodomiselnici in največji jezuiti v bratskem objemu — to je krasen pogled! In Tomašič je lahko ponosen na to gardo. Če bi se le izvedelo, koliko velja ta »uspeh«
! Za koalicijo pa je to morda sreča. V opoziciji se ji morda vrne kaj značajnosti.

* **Angleške volitve so končane**. V parlamentu se v razmerju strank ne izpremeni veliko. V zadnji zbornici so imeli konservativci 273, liberalci 275, delavska stranka 40, Irci 82 sedežev. Sedaj bo konservativcev 272, liberalcev 271, članov Delavske stranke 43, Ircev 84. Vladna večina bo štela za 1 glas več kakor prej, odvisna pa bo zopet od Delavske stranke in od Ircev. Moralnega pomena pa je, da so bili protikonzervativni kandidati izvoljeni z večjimi večinami, kakor meseca januarja. Za Delavsko stranko prihaja največ v poštev, da je med njenimi izvoljenimi kandidati več odločnih socialistov, med njimi nekatera dobro znana imena kakor Mac Donald, Keir Hardie, Barnes, Crookes, Willkie, Hudson itd.

* **Ruska policija** je zadnje čase zopet postala sila brutalna. To se opaža zlasti izza smrti Tolstega. Že takrat je po sili razgnala nekoliko dijaških shodov, ki so imeli namen počastiti spomin rajnega misleca in pisatelja. Zdaj pa je zopet udrla na vseučilišče v Odesi, kjer je zborovalo 270 dijakov in je pod pretvezo nemirov streljala nanje. En dijak je bil ubit, dva ožjaka in vseučiliški vratar ranjena, 235 dijakov so zaprli.

Socializem na Turškem.

V Carigradu je turška policija, kakor smo zadnjič poročali, zaprla izdajatelja in glavnega urednika ondotnega socialno demokratskega lista. Obenem prihajajo iz Turčije vesti o preganjanju drugih članov socialno demokratske stranke. Ta poročila morajo zbuditi v Evropi precej pozornosti. Zakaj o socializmu na Turškem se pri nas doslej ni mnogo vedelo. Slišali smo včasih kaj o agitaciji, nihče pa ni hotel prav verjeti,

kaj moči v srcu. Konec, ki je neizogiben in tako navaden... tako navaden!

Če bi ostala tu na klopi, ali če bi zdrknila v sneg... tudi tako bi prišlo — kar sam od sebe. Tudi to se je že zgodilo pogostoma. Toda ne! Temu se upira zadnji ostanek volje. Sama, sama konča vso bedo in vse bolečine, te neznane, čudne bolečine, ki so jo začele grabiti, morda zato, ker dva dni ni jedla, morda...

Zopet jo zvijajo krči — zopet — ah, to je morda znamenje. Da, da. Ūro prej ali pozneje — zakaj ne prej? Reka je tako visoka — nič se ni treba bati — le tja, hitro tja... Mudi se... mudi...

Slabost je v vseh udih, noge so kakor lesene, komaj se premikajo in pred očmi plešejo čudni kolobarji. Toda naprej... po sili... kar tu čez zasneženi travnik... tu bo bliže... bliže... bli... že...

Zgrudila se je. Po vsem telesu jo je pretreslo, zabilelo, stisnilo kakor da je prišla smrt; pogrelo jo je... in potem je bilo vsega konec. Nič več ni vedela. Trenutek ali dolga ura? Tedaj je zazvonilo. Oči in ušesa so ji oživila. Začula je tenak glasek čisto blizu, tenak glasek poln čudežnih melodij in tisti hip je minilo vse, kar se je go-dilo dotlej in ostala je samo hipoma porojena zavest: Tvoj otrok! Zanj moraš živeti!

Iz grla se ji je izvil krik, glasnejši od polnočnega zvonjenja kakor zvok angelske trombe. Daleč je zadonel. Prihite! so ljudje...

da bi bilo pod polmeseccem kaj resnega socialističnega gibanja.

To mnenje bo menda kmalu treba revidirati. Tudi na Turškem se pokazujejo znamenja, da je socializem našel tla. Največje presenečenje pa je zbudilo v samem Carigradu dejstvo, da sedi socializem tudi že — v turškem parlamentu. Razprava se je sukala okrog macedonskega vprašanja, ko se je oglašil za besedo solunski poslanec Dimitrij Vlahov. Boji v Macedoniji so bili dotlej znani le z nacionalne strani. Vlahov, ki seveda ni prišel na svet kot socialist, ampak je bil izprva ognjevit narodnjak in sovodja tajnih vstaških organizacij ter se je šel vesled natančnega opazovanja in znanstvenih študij razvil do socializma, pa je v zbornici naenkrat pokazal drugo stran teh bojev, ki je socialna. Glavni trpin v teh bojih je macedonski kmet, ki tiči neprenehoma med dvema ognjema. Enkrat ga tepe turška vlada, drugič vstaški četaši; vlada zahteva od njega državne davke, zarotniki denarja in hrane za vstaže. Obama mora dati, a zemlja, ki jo obdeluje, ni njegova, ampak veleposestniška. Zoper to najhujše zlo ne stori ničesar ne vlada ne vstaši... Še bolj novo kakor ta slika pa je bilo turškemu parlamentu, kar je Vlahov razložil in opisal v drugem delu svojega govora. Na kritično rešeto je vzel delavske razmere. Pred par meseci je veliki vezir govoril, da na Turškem sploh ni proletariata v evropskem zmislu. Zoper to trditve je nastopil Vlahov. S številkami je dokazal, da je tudi na Turškem že lepo število tovarniških delavcev, ter je razkril njih skrajno bedni položaj. Ob koncu svojega govora je kritiziral društveni zakon in način, kako se izvršuje, oziroma ne izvršuje in je protestiral proti vmešavanju oblasti v zadnjo stavko hamalov, turških težakov.

Za Vlahovom je prišel član armenske revolucionarne organizacije Dašnjakutjin, poslanec Vortkes. Tudi on se je pokazal kot socialist. Govoril je o agrarnih razmerah v turški Armeniji in dokazal, da armenski in kurdski (mohamedanski) kmet enako trpita pod gospostvom zemljiških posestnikov in da je rešitev za oba le v tesni združitvi proti skupnemu sovražniku. Glede na delavsko vprašanje je za Vortkes pridružil govoru Vlahova. Končno je kot tretji socialist govoril še zastopnik armenske organizacije »Flinčakistov«
v enakem zmislu.

Turški parlament je imel na svoje veliko začudenje socialističen dan. Oficielna Turčija bo kmalu spoznala, da ima tu opraviti z resnimi vprašanji prvega reda.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Sleparstvo pri volitvah za zavarovalnico zoper nezgode zagovarja »Slov. Narod«
in mi se mu prav nič ne čudimo**. Iz svoje kože se pač ne more izluščiti in živ krst ne more pričakovati od tega farižeja, da bi pošteno nastopal napram delavcem. Da tudi pri teh volitvah goljufa po stari kapitalistovski in polkapitalistovski navadi z »narodnimi interesi«, se popolnoma vjema z njegovimi starimi šegami. Kaj pa ni tej bandi vse »narodni«
interes? Imeti v zavarovalnici podrepanike gospodov fabrikantov in mojstrov, kreature, ki bi mižale kakor Tobija pred ozdravljenjem, kadar se podjetniki odtegujejo svojim dolžnostim do zavarovalnice, ki bi molčali kakor grobovi, če podjetniki ne zavarujejo delavcev, to je ob teh volitvah »narodni«
interes! Prejasno pokazujejo ljubeznivi gospodje, da jim je žep domovina in da ne pričakujejo od delavcev nič drugega kakor hlapčevanje. Ampak laži, s katerimi operirajo, so zlasti topot prenumne in če čenčajo o socialno demokratsko-kamoristični zvezi, se jim bodo kmalu kraye smejale. Ravno tako kakor se moramo tukaj bojevati proti njihovi nemoralni liberalno klerikalni zvezi, tako se morajo v Trstu italijanski sodrugi boriti z italijansko nacionalno kamoro, ki se skriva za Pagninijevo »Delavsko zbornico«. Italijanska in slovenska narodnjakarija opravlja čisto enak posel: Opehariti delavce za njih pravično zastopstvo. Eni uganjajo lumparijo v imenu italijanske, drugi v imenu slovenske narodnosti, obema pa gre le za žep. In če bi agitrali vsaj s poštenimi sredstvi, bi se delavci bojevali, pa molčali. Ampak kar delajo »Narodovi«
ljubljeni, je in ostane sleparija. Pošiljati glasovnice slavnemu Lenarčić-Kregarjevemu odboru, ne da bi delavci vedeli o tem in ne da bi imeli priliko voliti po svoji svobodni volji, je lumparija, katere ne opravičijo nobeni »narodni interesi«.

— **»Slovenski Narod«
je zatulil**, ker smo ožigotali po zaslugi taktiko, s katero stopa dični dr. Triller v občinski volilni boj. Liberalno glasilo se je tako raztogotilo, da je v svoji »sveti«
jezi nehoti razkrilo svoje nepoštenne namene. Gospodi gre torej res za

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili trgi št. 252 (Hrvaško).

pravi Fellerjev fluid z znakom »Elsafluid«. Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin

H. SUTTNER urar, prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
Ljubljana Mestni trg in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici.

to, da bi opeharila socialno demokracijo za zastopstvo, ki ji gre po proporciji. Da bi to opravičili, se delajo liberalni modrijani večje tepe nego so. Gotovo gre pri volitvah za to, ali pride v bodoči občinski zbor svobodomiseln ali klerikalna večina. Ampak liberalni matematičarji znajo nemara še računati $1+1=2$. Klerikalna večina ali manjšina ni odvisna od tega, če bodo imeli socialisti v občinskem svetu kaj zastopnikov in koliko jih bodo imeli, ampak edino od tega, koliko si klerikalci sami pribore. In če bi imeli liberalci kaj soli v glavi, bi upoštevali to resnico, pa koncentrirali svoj boj zoper klerikalno stranke. S tem da provocirajo socialne demokrate po Trillerjevem receptu, ne uganjajo le infamije, ampak največjo neumnost, ki se more misliti v tem položaju. Mi si ne želimo klerikalne večine. Povedali smo to dosti jasno. Dokazali smo to večkrat nego liberalci. Mi nismo klerikalcem prepustili cele dežele brez boja kakor liberalci pri zadnjih deželnozborskih volitvah. Mi nismo klerikalcem nastavljali hrbtna, da plezajo čim laglje na konja, kakor liberalci v deželnem zboru. In kar bo socialnih demokratov v novem občinskem svetu, bo močnejša jez zoper klerikalizem nego ves frazasti liberalizem. Ampak ta jez hočemo biti sami. Zato svetujemo še enkrat liberalcem, naj se spametujejo, pa naj ne izživljajo po nepotrebnem bojev, katerih posledice naj pripisujejo sami sebi. Z zavijanjem po »Narodovki« jezuitski metodi ne bodo nikogar več premotili. Časi, ko so se dali delavci zapeljivati z liberalnimi lažmi in obrekovanji, so minili in se ne vrnejo več. Če je Triller prespal ves razvoj, mu ne moremo pomagati, ampak ljudje, ki vodijo liberalno stranko, najsi potrkajo na glavo, če ni morda vendar nekoliko pameti pritrkati iz nje.

— **Lelezniška nezgoda.** V četrtek popoldne se je na ljubljanskem južnem kolodvoru na prelazu čez Dunajsko cesto pipečila nezgoda, ki bi bila lahko imela hude posledice, če ne bi bilo osobe z napetostjo vseh sil preprečilo, kar se je dalo preprečiti. Ljubljanska meglja, ki ima sploh marsikaj na vesti, pa omejene prilike na kolodvoru so zakrivila, da se je gorenjski osebni vlak, ki je prihajal z državnega kolodvora, peljal na tiru, na katerem je še vozil rezervni stroj iz postaje. Signali so bili v megli tako nerazločni, skoraj nevidni, da se ustavljalo znamenje ni opazilo. Še le ko sta bila gorenjski vlak in pomikalni stroj že blizu, sta strojevodji opazila, da se godi nekaj nepravilnega. Spoznala sta, da je karambol neizogiben, a storila sta, kar se je dalo, da se vsaj ublaži. To se jima je posrečilo. V osebnem vlaku se je sunek pač neprijetno občutil in povzročil strah. Vendar je previdnosti strojevodij zahvaliti, da ni bilo večjih žrtev. Pocestnik Kamenšek, vlakovodja Magerl, neki potnik in neki vojak so dobili na srečo ne prehude poškodbe. Tudi materialna škoda ni posebno velika.

— **Zagorski župan Weinberger** menda prav nič ne ve, kaj so občinski in kaj privatni opravi, kaj je občinska in kaj privatna služba. Menda ga bo treba tudi še le poučiti, da je policaj občinski organ, ne pa njegov osebni sluga. Weinbergerju se je namreč zljubilo, poslati občinskega redarja po hišah izpraševati, kateri delavec je govoril tisto, kar smo zadnjič javili o nameranih napadih na Čobala. Če Weinberger misli, da se bo na ta način opravičil, se moti. Ne glede na to, da je zloraba uradne oblasti, če rabi občinske organe v svoje privatne namene, je za njegovo opravičenje le ena pot, ki smo mu jo že zadnjič pokazali. Naj gre z nami pred porotnike. Njegovo slepmišljenje mu pa nič ne koristi, ker ne odpravi suma, ampak ga le še bolj krepča. Weinberger naj nikar ne misli, da bo koga speljal na gladek led. Kaj je njemu primerno, vemo tudi po tem, kar nam je pripovedoval neki liberalni gospod o podobnem slučaju. Kar bi bilo treba več povedati, povemo ob tistem času in na tistem mestu, kjer bo potrebno. To naj Weinberger za zdaj vzame na znanje, pa naj ne hodi po ovinkih, ampak naj nastopi tisto edino pot, ki mu jo narekuje njegova dolžnost.

— **Organizacija mladinskih delavcev v Ljubljani** prireja »Zabavni večer« zdržen z božičnico, na praznik sv. Štefana dne 26. decembra t. l. ob 4. popoldne v vseh prostorih gostilne pri g. Poljšaku, Martinova cesta 32. Spored je sledeči: Prvi del: 1. »Naprej«, poje mladinski pevski zbor. 2. F. Gerbič: »Lovska«, poje mladinski pevski zbor. 3. H. Volarič: »Rožmarin«, samospjev s spremljevanjem glasovirja; F. Vilhar: »Ukaz«, samospjev s spremljevanjem glasovirja. 4. P. Balog:

»Venček narodnih pesmi«, poje mladinski pevski zbor. 5. Oton Zupančič: »Večno življenje«, deklamira. 6. M. Kegel: »Socialistična koračnica«, poje mladinski pevski zbor. 7. P. Balog: »Faliran študent«, »Zavolj' l'di«, »Draginja«, kupleti. — Drugi del: Igra »Eno uro doktor«. Burka v 1 dejanju. — Priredil Jakob Alešovec. Osebe: Dr. Jazbec, zdravnik. — Gospa Bornova. — Ema, njena hči. — Škerjanec, Zajčev sluga. — Ančka, Zajčeva gospodinja. — Sedlač, poštni voznik. — Plesnik, brivec. — Vertnik, trgovec. — Lekarničarski učenec. — Tretji del: Srečolov, šaljiva pošta, prosta zabava in ples. Vstopnina v predprodaji 30 vin., pri blagajni 40 vin. Vstopnice se dobe v društvenih prostorih, Šelenburgova ulica št. 6, II. — Ker je čisti dobiček namenjen pevskemu zboru in za pouk dramatične šole, se preplačila hvaležno sprejemajo.

— **Na božičnici mladinskih delavcev** nastopita tudi sodruga Balog in Lehpa-mer, ki bosta izvajala nekatere glasbene glasbene točke na klavirju, goslih in čelu. Udeležence opozarjamo zlasti na te točke, ob katerih je priporočati mir, da se ne moti pozornost, ki je potrebna za popoln užitek.

Trst.

— **Koncert »Podružnice Glasbene Matice« v Trstu** z dne 17. t. m. je uspel odlično. Lahko bi se nazval Betettov, ker je naš mladi a že imenitni basist iz dvorne opere dunajske igral prvo vlogo na koncertu. Njegovo petje in posebno pa še mojstrska sila je očarala boljše t. j. umetniško čuteči del občinstva. Mnogih Betetto ni zadovoljil, ker ni nič grmel, kakor bi se »pravzaprav enemu basu spodobilo...« Orkester je izvedel svojo nalogo precizno. Najmanj so zadovoljili zbori, ki nekako nazadujejo. Zadnja pevska točka bi se bila pa že lahko zamjenjala s kakšno resnejšo stvarjo; človek pride na koncert, da se naučije nekoliko lepote in umetnosti, a valčke si lahko prihranimo za predpust. Koncert je seveda imel »gosposki« značaj, posetili so ga skoro sami »boljši« ljudje, ki lahko plačajo visoko vstopnino. Dobro bi bilo, če bi tržaški, za umetnost vneti krogi poskusili tudi na polju glasbene umetnosti malo podemokratizirati, kakor to poskušajo z dramatikom. Tudi petje in godba dviga ljudska srca kvišku in pospešuje ljudsko kulturo.

Štajersko.

— **Sv. Tomaž pri Ormožu.** Dne 19. prosinca se je pri nas prepetila velika nesreča. 19letni Franc Semlič, zidar iz Korocič pri Sv. Tomažu je pomagal svojemu tovarišu Marku Kosu podirati bukev. Ko se je začela podirati, si je šel po telovnik in suk-njo, pri tem pa se mu je spodrsnilo in drevo je padlo nanj ter ga zadelo s tako silo, da je bil na mestu mrtev. Nogo mu je strlo izpod kolena, roko v rami, ter pobilo na vratu in na prsih. Letos je delal v Varaždinu. Bil je član strokovne organizacije, odkar se je ustanovila.

Umetnost in književnost.

Dr. Alojz Kraigher: Školjka. To je naslov novi dram v treh dejanjih, ki je pravkar izšla v založbi L. Schwentnerja v Ljubljani. Cena broširane izdaje 2 K., elegantno vezane 3 K. Knjiga je jako zanimiva in bo ime dozdaj komaj znanega pisatelja na mah postavila v vrsto naših najboljših književnikov. Odlikuje jo zlasti nenavadna brezobzirna resničnost. Sicer se o tem delu, ki ga priporočamo brez pomisleka, še zmemimo.

E. Kristanova črtica »Pod zemljo«, ki je bila najprej objavljena v našem listu, je izšla v angleškem prevodu v amerikanskem časopisu »The Disrrih Ledger«. Tako se bo nemara po svetu polagoma vendar kaj zvedelo o Slovencih in naši kulturi.

Delavsko gibanje.

Vlada in socialno zavarovanje.

Odkar so oficialni krogi tudi v Avstriji spoznali, da se socialna demokracija ne da zatreti z izjemnimi zakoni in policijskimi progoni, so se naše vlade privadile drugi metodi: Začele so se laskati delavstvu in mu hliniti očetovsko prijateljstvo. Najboljše sredstvo se jim zde sladke besede in lepe obljube. A vse to je komedija in če bi bila socialna reforma odvisna le od dobre volje

vlade, bi delavci lahko poginjli, preden bi se napravil le najmanjši korak za zboljšanje njihovega položaja.

Med najvažnejšimi zahtevami avstrijskega delavstva je tako zvano socialno vprašanje in država bi se morala naravnost spramovati, da se pri nas še vedno le teoretično razpravlja o stvari, ki je po drugih deželah že davno vpeljana. A tudi za to zavarovanje nima naša vlada nobene resnične ljubezni. Takrat, ko je predložila načrt parlamentu, ga je pač spremljala z mnogimi lepimi besedami, kajti stranka, ki ima blizu 90 poslancev v državnem zboru, se mora vendar nekoliko upoštevati in njenim volilcem se mora pokazati nekoliko dobrohotnosti. Ampak za vsemi lepimi besedami ni nič resne volje in čim bolj se socialno zavarovanje zavlači, tem ljubše je vladi. Storila ni doslej ničesar, da bi se rešitev tega nujnega vprašanja pospešila. Zdaj pa niti ne more skrivati svojega veselja radi zavlačanja. Ministru za notranje zadeve pl. Haerdtl so zadnjič ušle iz za zob besede, ki kažejo, da ni vladi prav nič ležeče na socialnem zavarovanju in da tudi nima namena, da bi se resno zavzela za to stvar.

Pri ministru je bila deputacija trgovskih potnikov, ki ga je prosila, naj se njihova stroka izvzame iz splošnega zavarovanja privatnih uradnikov. Tej deputaciji je Haerdtl odgovoril:

»Glejte, storite kar stori vsak trgovec v neizogibnem položaju: Vda se namreč okoliščinam... Eno pa je za nas gotovo: Vaših resolucij se nič kaj posebno ne bojimo, kajti v tej zadevi dobivamo sedaj toliko protestnih resolucij, da smo postali neobčutni... Naj brže čakate na izvršitev socialnega zavarovanja; to pa je nekaj zelo embrionalnega (nedonošenega) in potem boste na to najbrže še prav dolgo morali čakati.«

Bolj po domače gospod minister skoraj ne bi bil mogel razodeti svojih misli. Kvečjemu če bi bil dejal: »Dragi moji, socialno zavarovanje je naša najnovejša igrača. Če se ne potare, se mislimo z njo igrati še sto let.« Menda se je pozneje ministru samemu zadelo, da tako malomarno kramljanje o važni zadevi dolavskega ljudstva ni preveč koristno in oficiozni šmoki so morali njegove besede pozneje premesiti, tako kakor da bi bil Haerdtl dejal: »Socialno zavarovanje se danes še ne da prijeti.« To bi bilo nekoliko manj zaničevalno, ampak za pravo mišljenje vlade o socialnem zavarovanju bi bilo tudi to še dovolj značilno.

O tem torej ni dvoma, da je ministru socialno zavarovanje zoprno in da nima delavstvo od vlade pričakovati nobene resne podpore. Podjetniki se upirajo tej zahtevi in vladi so podjetniki še vedno bližji sosedi kakor delavci. Za socialno zavarovanje bo še treba resnih bojev, v katerih more delavstvo le s pomočjo krepke organizacije zmagati.

Načelstvo zveze krojačev v Avstriji naznanja, da se je sklenilo s krojaško zvezo na Nemškem vzajemno razmerje glede na bolniško podporo, vsled česar imajo člani naše zveze, ki so že eno leto plačevali članske prispevke po prvem razredu, v Nemčiji pravico do bolniške podpore. To velja tudi za članice, ki plačujejo prispevke po tretjem razredu. Nasprotno pa imajo člani in članice nemške krojaške zveze tudi v Avstriji pravico do bolniške podpore v smislu zvezinskih pravil. — Funkcionarji naj vzamejo to na znanje in naj se po tem ravna.

Deželna konferenca krojačev na Štajerskem, ki se je vršila 6. novembra v Gradcu, je bila prav dobro obiskana. Konferenca so se udeležili tudi zastopniki koroških in kranjskih krojačev. Po izvolitvi predsedstva pozdravljajo sodrug Gion, zastopnik osrednjega vodstva na Dunaju, in sodrug Ausobas, imenovan štajerske strokovne komisije, konferenco. Glavno poročilo odelovanju podasta sodruga Schmiedt in Kosel. Sklepe priobčimo prihodnjic.

Podružnicam zidarjev naznanjamo, da se vrši v drugi polovici meseca marca 1911. občni zbor avstrijskih zidarjev na Dunaju. Dan in dnevni red se naznani pravočasno. Tokrat bodo tudi slovenski zidarji bolj častno zastopani na tem zboru, zato ker se je v zadnjem času tudi med slovenskimi zidarji začela organizacija lepo razvijati.

Zahvala.

Odbor »Dobrodelnega društva tiskarjev na Kranjskem« si dovoljuje izreči tem

potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so z denarnimi darili, s krasnimi dobitki ali kakorkoli pripomogli k dobremu uspehu božičnice, ki je bila dne 18. t. m., in prosi vse p. n. dobrotnike, da bi društvu ohranili naklonjenost tudi za bodočnost.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1910.

Kdor čita strokovno glasilo, naj čita tudi »Rdeči Prapor«! Oboje!

Društvo ljubljanskih mizarjev in sorodnih strok'

Vabilo

XV. Silvestrovo veselico

ki se vrši v soboto, dne 31. decembra 1910 v velikem salonu in postranskih prostorih gostilne g. Poljšaka na Martinovi cesti. **Godba na lok.**

Spored bo jako obširen, med drugimi srečolov, šaljiva pošta i. t. d. Med dobitki bo več okusno izdelanih pohištvenih predmetov (stoli, mize, kredenca, postelja i. t. d.)

Pri veselici sodeluje iz prijaznosti pev. zb. »Vzajemnost«. **Po dovršenem sporedu ples.**

Začetek točno ob 8. zvečer. Vstopnina 40 v. Vstopnice preskrbi lahko vsak član društva, dobe se pa tudi na dan veselice pri blagajni. Čisti dobiček je namenjen skladu za onemogle člane, ter vdove in sirote po članih.

Na mnogobrojno udeležbo vlužno vabi veselični odsek.

Tudi letos se bodo prireditelji potrudili, da bo veselica prav animirana. Kdor se torej hoče na koncu starega in ob pričetku novega leta prijetno zabavati, naj se potruži k g. Poljšaku na Martinovi cesti.

Vsak sodrug mora biti naročnik »Rdečega Prapora«!

Kdor ve razločiti dober liker od slabega, hoče imeti želodčni liker

FLORIAN

Po slabem pitju Si bolan, Od tega boš Vesel, močan!

»Florian« ne slabi in ne omami ampak daje moč in veselje do dela.

Ljudska kakovost	liter K 2.40
Kabinetna kakovost	. . . 4.80

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

ŽEPNI KOLEDAR

za delavce in prometne uslužbence

se dobi.

pri upravi »Rdečega Prapora.«

Veselo poročilo!

posebno onim, ki se čutijo onemoglo in slabotne.

Kri! Zajtrk si pripravijo, ga imajo tisti, ki ne pijejo drugega

Moč! nego dr. pl. Trnkoczya sladni čaj, ki ga imenu-

Zdravje! jemo „S l a d i n“.

Nasladno in redil-50% prihranka! no ži-

Okusno! prve vrste. - Ob-

enem senzacional-

no bojkotno sredstvo proti živil-

skemu oduštvu. Dobiva se povsod,

tudi pri trgovcu. Zavoj 1/4 kg velja

50 h. Po pošti se naroča najmanj

pet zavojev. Glavna zaloga lekarna

Trnkoczy v Ljubljani

(poleg rotovža).

Ali ste že dobili fonograf zastoj?

Da povsod vpeljem svoje izborne

najnovejše valjarje, imenovane —

„Goldhari“, sem se odločil, da

razdelim 2500 fonografov. —

Zahtevajte prospekt, obenem vpo-

šljite 10 vinarsko znamko in lahko

prejmete zastoj in colnine prosto.

krasen koncertni fonograf.

L. fonografski uvoz L. Lövin

Dunaj VI. Gumpendorferstrasse 111/XXIII.

Sodrug v Trstu

dobe

Žepni koledar

za leto 1911.

pri blagajniku političnega odbora
Alojziju Stolfa v „Delavskem domu“.

Širite, naročajte in priporočajte

„RDEČI PRAPOR“!

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso

z velikim uspehom porabil, katero iz srca

priporočam v veliko korist vsaki družini

ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim,

blagovolite mi poslati še 24 stekleničic. Vaše

tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posesnik in premirani medvedji

lovec v Koritnicah, pošta Knežak

pri Št. Petru na Krasu.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

Kg. sivega dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2.40 K; prima pulbelega 2.80 K; belega 4 K; belega puhastega 5.10 K; vefinega snežnobelega. puljenega 6.40 K, 8 K; puha sivoga 6-7 K, belega, finega 10 K; naj-finejši prsnj puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3.50 in 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14.70, 17.80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4.50, 5.20 in 5.70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12.80 in 14.80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gratis in fr.

S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Prvi kranjski pogrebni zavod

FR. DOBERLET

Ljubljana, Franciškanska ulica št. 10.

Ustanovljen leta 1868.

Telefon št. 97.

Prevzemajo se pogrebi, prevažanja z vozom in po železnici in oskrbujejo se tudi pogrebni stvari v Ljubljani po najnižjih cenah. Imitirane kovinskolesne krste lastnega izdelka. Velika zaloga kovinskih krst v vseh velikostih s primerno opravilo.

Oskrbujejo se sveži in suhi cvetlični vencji s primernimi trakovi z napisom in brez napisa.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in

tapetniškega blaga.

1911

dela.

Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

AVSTRO-AMERIKANA

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetlavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d. Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Sodrug, spominjajte se "Tiskovnega sklada"!

Klobuke, cilindre in čepice v najnovejših faconah in velikih izberah priporočam

Ivan Soklič. Založnik c. kr. avstrijskih držav. uradnikov

Ljubljana, Pod trančo št. 2.

Postaja električne železnice.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček „cikorije“, temveč določeno znamko:

: **Franck:**

da imate jamstvo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja. —

Tovarn. znamka Tovarn. znamka Tovarn. znamka

Henrik Franck & Sinovi

nl. X 4457. 1911 H. V.

